

Archeoloog in de klas!

Docentenhandleiding

Inleiding en doelstelling

Het programma 'Archeoloog in de klas!' is in opdracht van de gemeente Tilburg ontwikkeld voor de bovenbouwgroepen (5 t/m 8) van basisscholen uit Tilburg en omstreken. De gemeente Tilburg wil leerlingen van de basisscholen erfgoed en archeologie laten ontdekken. Het doel is de leerlingen, naast ze te verrassen, een gevoel van tijdsdiepte mee te geven. Ze te laten beseffen dat het er in het verleden anders aan toeging dan nu en dat de informatie daarover in hun directe omgeving aanwezig is. Tegelijk wordt ingegaan op het werk van de archeoloog en wat daar allemaal bij komt kijken.

Beschrijving van het programma

Het programma bestaat uit twee delen; een kruitwagen gevuld met materialen en objecten en het bezoek van een echte archeoloog aan de klas. De kruitwagen komt enkele dagen tot een week voorafgaand aan het bezoek van de archeoloog naar de school/klas. In deze periode gaan de leerlingen onder begeleiding van de eigen leerkracht aan de slag met de inhoud van de kruitwagen. In de kruitwagen zitten archeologische vondsten (replica's en echte) en gereedschappen van een archeoloog. Als de archeoloog komt, gaat hij/zij in op het werk van een archeoloog en op de (Tilburgse) archeologie in het algemeen.

Wat zit er allemaal bij/in de kruitwagen?

- Kaart met archeologische vindplaatsen in Tilburg en omstreken (in de koker aan de buitenzijde van de kruitwagen)
- Catalogus van de vindplaatsen op de kaart (PDF, via website of e-mail)
- DVD met filmpjes (in de kruitwagen)
- Inventarislijst van de objecten in de kruitwagen, met toelichting (PDF, via website of e-mail)
- Evaluatie-formulier (.doc, via website of e-mail)

Suggesties voor activiteiten in de week waarin de kruiwagen in de klas/op school is

Hang de kaart die in de koker aan de buitenzijde van de kruiwagen zit, op in de klas (met de haken die in de kruiwagen zitten kan hij aan het schoolbord). Laat de leerlingen hun eigen straat of school opzoeken en kijken of er in de buurt iets gevonden is (gekleurde stippen met nummers, zie ook de legenda). In de bijgeleverde catalogus kunt u het betreffende nummer opzoeken en vertellen wat er op die plek gevonden is. Eventueel kan de archeoloog deze informatie toelichten of verduidelijken.

Laat de leerlingen (in groepjes) in de kruiwagen één voorwerp uitzoeken dat hen aanspreekt of intrigeert. Vervolgens gaan ze bedenken wat het zou kunnen zijn of waar het voor dient of gediend zou kunnen hebben.

Laat de leerlingen (in groepjes) een vraag bedenken die ze aan de archeoloog willen stellen, eventueel aan de hand van een object uit de kruiwagen.

Laat de leerlingen van thuis een oud object meebrengen en vertellen wat (ze denken dat) het is en van wie het is geweest. Ze kunnen het object ook natekenen op het millimeterpapier dat in de kruiwagen zit. De leukste/interessantste objecten kunnen aan de archeoloog worden voorgelegd.

In de kruiwagen zit ook een DVD met korte filmpjes over archeologie en het werk van de archeoloog. Eventueel kunnen deze filmpjes gebruikt worden in de aanloop naar het bezoek van de archeoloog. Ze zijn echter bedoeld als aanvulling.

Als de school beschikt over een zandbak, kunnen daarin voorwerpen van nu (PET- flessen, plastic servies, etc.) verstopt worden en kunnen de leerlingen die als 'de archeologen van de toekomst' opgraven. Ze kunnen vervolgens eventueel getekend worden op het millimeterpapier uit de kruiwagen.

Sla servies uit de kringloopwinkel (of vraag de ouders om afgedankt servies) kapot en laat de leerlingen de scherven plakken. Eventueel kunnen de scherven ook eerst in de zandbak begraven en door de leerlingen opgegraven worden. Archeologen plakken scherven met Velpon-achtige lijm en houden de boel vervolgens tot het droog is bij elkaar met schilderstape. Eventueel kan, om geknoei te vermijden, ook alleen schilderstape gebruikt worden. Een bakje met zand is heel handig om aan elkaar geplakte scherven in neer te zetten en ze zo te laten drogen.

Buiten de school

De fundamenten van het Kasteel van Tilburg (zie nummer 9 op de kaart, omgeving Hasseltstraat) zijn zichtbaar gemaakt. Hieraan kan met de klas een bezoek gebracht worden. Vervolgens kunnen de leerlingen een tekening maken van hoe het Kasteel er volgens hen heeft uitgezien.

In Dongen is een boerenerf uit de IJzertijd nagebouwd (<http://www.ijzertijdboerderij.nl/>). Schoolgroepen kunnen hier ontvangen worden en kunnen er ook actief aan de slag, zie het programma op de website.

Een bezoek aan de grafheuvels op de Regte Heide bij Goirle (<http://www.thuisinbrabant.nl/geschiedenis/eerste-bewoners/bronstijd/grafheuvels/regte-heide>). Eventueel vooraf de Klokhuis-uitzending over grafheuvels bekijken (<http://player.omroep.nl/?afid=10553475>).

Regelmatig vinden in Tilburg en omgeving opgravingen plaats door verschillende archeologische bedrijven. In overleg met de gemeente kan bekeken worden of een bezoek mogelijk is.

Websites met informatie over archeologie

<http://www.archeos.nl/>

<http://www.thuisinbrabant.nl/geschiedenis/eerste-bewoners>

<http://www.grafheuvels.nl/> (specifiek over grafheuvels)

<http://erfgoedstem.nl/2010/05/archeologie-van-opgraving-tot-publiek/> (filmpje)

<http://www.pienternet.be/archeoweb/spel.html> (spel)

Leerdoelen

Na afloop van het programma hebben de leerlingen een indruk gekregen van het vak archeologie en van wat het werk van een archeoloog allemaal inhoudt. Ze kunnen uitleggen wat archeologie is en waarom het belangrijk is. Ze weten dat wat bekend is over de vroegste geschiedenis van ons land, gebaseerd is op archeologisch onderzoek. Daarnaast hebben ze gevoel gekregen voor de geschiedenis van hun woonomgeving en is hun historisch besef vergroot.

Ten slotte

We zouden het op prijs stellen als u na afloop van de lessen het evaluatieformulier zou willen invullen en aan ons retourneren.

Daarnaast verzoeken we u de inhoud van de kruiwagen te controleren aan de hand van de inventarislijst, en het eventueel door te geven als er iets ontbreekt of kapot is.

Dit project werd mede mogelijk gemaakt door een subsidie van de provincie Noord-Brabant, toegewezen door Kunstbalie.

Provincie Noord-Brabant

